

31986L0653

L 382/17

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

31.12.1986

SMERNICA RADY

z 18. decembra 1986

o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov

(86/653/EHS)

RADA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva, najmä na jej články 57 (2) a 100,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Zhromaždenia ⁽²⁾,so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾,keďže sa obmedzenia slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby vo vzťahu k činnostiam sprostredkovateľov v obchode, priemysle a malých remeselných podnikoch zrušili smernicou 64/224/EHS ⁽⁴⁾;keďže navyše rozdiely v štátnych zákonoch, ktoré sa týkajú obchodného zastúpenia podstatne ovplyvňujú podmienky súťaže a výkon tejto činnosti v rámci spoločenstva a sú určujúce jednak na ochranu obchodných agentov *vis-a-vis* tým, ktorých zastupujú a aj na ochranu obchodných transakcií; keďže okrem toho tieto rozdiely sú také, že podstatne bránia uzatváraniu, výkonu a prevádzkovaníu kontraktov obchodného zastúpenia, kde zastúpení a obchodní zástupcovia sú usadení v členských štátoch;

keďže obchod s tovarom medzi členskými štátmi sa má uskutočňovať za podmienok, ktoré sú podobné jednotnému trhu a v tomto dôsledku je potrebná aproximácia právnych systémov členských štátov v rozsahu potrebnom na správne fungovanie spoločného trhu; keďže v tomto ohľade pravidlá, ktoré sa týkajú konfliktu zákonov neodstránia nekonzistenciu vo vzťahu k uvedenému obchodnému zastúpeniu ani v prípade ak by boli jednotné a preto navrhnutá harmonizácia týchto pravidiel je nevyhnutná nehládajúc na ich existenciu;

keďže z tohto pohľadu sa musí dať prioritá právnym vzťahom medzi obchodnými zástupcami a zastúpenými;

keďže keď sa bude harmonizovať právo členských štátov, ktoré sa vzťahuje na obchodných zástupcov bude vhodné riadiť sa princípmi článku 117 zmluvy a ponechať už uskutočnené zlepšenia;

keďže by sa mali povoliť dodatočné prechodné obdobia pre niektoré členské štáty, ktoré vyvinuli určité úsilie na prispôsobenie ich nariadení, najmä tých, ktoré sa týkajú odškodnenia za vypovedanie kontraktu medzi zastúpeným a obchodným zástupcom v zmysle požiadaviek tejto smernice,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA 1

Rozsah pôsobnosti

Článok 1

1. Harmonizácia opatrení ustanovených v tejto smernici sa bude uplatňovať na zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia v členských štátoch, ktoré sa týkajú vzťahov medzi obchodnými zástupcami a zastúpenými.

2. Na účely tejto smernice, „obchodný zástupca“ znamená samostatne zárobkovo činného sprostredkovateľa, ktorý má trvalé oprávnenie dojednávať predaj alebo nákup tovaru v mene a na účet inej osoby, ktorá sa ďalej nazýva „zastúpený“ alebo dojednať a uzatvoriť takéto právne úkony na účet a menom zastúpeného.

3. Obchodným zástupcom v zmysle tejto smernice sa nerozumie najmä:

- osoba, ktorá je ako orgán oprávnená zaväzovať spoločnosť alebo združenie,
- spoločník, ktorý je zo zákona oprávnený zaväzovať svojich spoločníkov,
- nútený správca, správca poverený súdom, likvidátor alebo správca konkurznej podstaty.

Článok 2

1. Táto smernica sa nevzťahuje na:

- neplatených obchodných zástupcov,

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 13, 18.1.1977, s. 2; Ú. v. ES C 56, 2.3.1979, s. 5.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 239, 9.10.1978, s. 17.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 59, 8.3.1978, s. 31.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES 56, 4.4.1964, s. 869/64.

- obchodných zástupcov, ktorý pracujú na burze komodít alebo v komoditnom trhu alebo
- orgán označovaný ako „Crown Agents for Overseas Governments and Administrations“, ustanovený na základe zákona o „Crown Agents“ z roku 1979 v Spojenom kráľovstve alebo jeho podriadení.

2. Každý z členských štátov má právo stanoviť, že táto smernica sa nebude uplatňovať na tie osoby, ktorých činnosť ako obchodných zástupcov sa považuje podľa práva členského štátu za vedľajšiu.

KAPITOLA II

Práva a povinnosti

Článok 3

1. Pri výkone svojich činností musí mať obchodný zástupca na zreteľ záujmy toho, koho zastupuje, a konať zodpovedne a dobromyseľne.

2. Obchodný zástupca musí najmä:

- a) vyvíjať príslušnú snahu pri vyjednávaní, a pokiaľ je to vhodné uzatvárať transakcie, ktoré sú mu zverené;
- b) odovzdávať zastúpenému všetky potrebné informácie, ktoré sú mu dostupné;
- c) dodržiavať príslušné pokyny, ktoré mu dal zastúpený.

Článok 4

1. Vo vzťahu k svojmu zástupcovi musí zastúpený konať zodpovedne a dobromyseľne.

2. Zastúpený musí najmä:

- a) odovzdať svojmu obchodnému zástupcovi všetky potrebné dokumentáciu, ktorá sa týka predmetnej veci;
- b) získať pre svojho obchodného zástupcu informácie potrebné na splnenie zmluvy o obchodnom zastúpení včas oznámiť obchodnému zástupcovi, najmä skutočnosť, keď zistí, že rozsah obchodnej transakcie bude výrazne nižší ako obchodný zástupca mohol normálne očakávať.

3. Zastúpený musí navyše včas informovať obchodného zástupcu o prijatí, zamietnutí a akomkoľvek neuskutočnení obchodnej transakcie, ktorú obchodný zástupca obstaral pre zastúpeného.

Článok 5

Zmluvné strany sa nesmú odchýliť od ustanovení článku 3 a 4.

KAPITOLA III

Odmeňovanie

Článok 6

1. V prípade, že neexistuje dohoda o odplate medzi stranami a bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie kogentných ustanovení členských štátov, ktoré sa týkajú výšky odplaty, obchodný zástupca má právo na odplatu, ktorá je obvyklá pre obchodných zástupcov obstarávajúcich tovar, ktorý je predmetom zastupiteľskej zmluvy, v mieste kde obchodný zástupca vykonáva svoju činnosť. Pokiaľ neexistuje takáto bežná prax, obchodný zástupca má nárok na primeranú odplatu s ohľadom na všetky aspekty transakcie.

2. Akákoľvek časť odplaty, ktorá závisí od počtu alebo finančného objemu obchodnej transakcie sa v zmysle tejto smernice bude považovať za províziu.

3. Články 7 až 12 sa neuplatnia, ak obchodný zástupca nie je ani čiastočne odmeňovaný formou provízie.

Článok 7

1. Obchodný zástupca má nárok na províziu z obchodných transakcií uzatvorených počas platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení:

- a) ak sa transakcia uzatvorila v dôsledku jeho činnosti alebo
- b) sa transakcia uzatvorila treťou stranou, ktorú obchodný zástupca predtým získal za zákazníka pre transakciu rovnakého druhu.

2. Obchodný zástupca má tiež nárok na províziu z transakcií uzatvorených počas platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení:

- buď v prípadoch, keď je mu zverená určitá geografická oblasť alebo skupina zákazníkov,
- alebo ak má výhradné právo na určitú geografickú oblasť alebo skupinu zákazníkov,

a ak sa uzatvorila transakcia so zákazníkom, ktorý patrí do tejto oblasti alebo skupiny.

Členský štát zahrnie do svojich vnútroštátnych právnych predpisov jednu z možností uvedených v predchádzajúcich dvoch zarážkach.

Článok 8

Obchodný zástupca má nárok na províziu z obchodnej transakcie uzatvorenej po skončení platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení:

- a) ak danú transakciu možno pripísať úsiliu obchodného zástupcu počas platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení,

pokiaľ sa táto transakcia uzatvorila v primeranom čase po skončení platnosti tejto zmluvy alebo

- b) ak v súlade s podmienkami uvedenými v článku 7, objednávka tretej osoby bola doručená zastúpenému alebo obchodnému zástupcovi pred skončením platnosti zmluvy o zastúpení.

Článok 9

Obchodný zástupca nemá nárok na províziu uvedenú v článku 7, ak je táto provízia splatná podľa článku 8 predchádzajúcemu zástupcovi, pokiaľ podľa okolností nie spravodlivé ju rozdeliť medzi obchodných zástupcov.

Článok 10

1. Provízia je splatná, ak nastane aspoň jedna z nasledovných okolností:

- a) zastúpený uskutočnil transakciu alebo
b) zastúpený mal podľa dohody s treťou stranou uskutočniť transakciu alebo
c) tretia osoba uskutočnila transakciu.

2. Provízia sa stáva splatnou najneskôr vtedy, keď tretia osoba uskutočnila svoju časť transakcie alebo mala tak urobiť, ak zastúpený uskutočnil svoju časť transakcie tak, ako mal.

3. Provízia sa má zaplatiť najneskôr posledný deň mesiaca nasledujúceho po štvrtroku v ktorom sa stala splatnou.

4. Od ustanovení odsekov 2 a 3 sa nemožno odchyliť dohodou v neprospech obchodného zástupcu.

Článok 11

1. Nárok na províziu môže zaniknúť, iba ak:

- je ustanovené, že zmluva medzi treťou stranou a zastúpeným sa nerealizuje a
- že sa tak nestalo vinou zastúpeného.

2. Obchodný zástupca zaplatenú províziu vráti, ak nárok na ňu zanikol.

3. Od ustanovení odseku 1 sa nemožno odchyliť dohodou v neprospech obchodného zástupcu.

Článok 12

1. Zastúpený poskytne svojmu obchodnému zástupcovi výkaz o provízii, ktorá mu patrí najneskôr posledný deň mesiaca

nasledujúceho po štvrtroku v ktorom sa provízia stala splatnou. Tento výkaz má obsahovať hlavné zložky použité pri výpočte výšky provízie.

2. Obchodný zástupca má nárok požadovať, aby mu boli poskytnuté všetky informácie, najmä výňatky z dokladov, ktoré má zastúpený k dispozícii a ktoré obchodný zástupca potrebuje, aby si overil výšku provízie, ktorá mu patrí.

3. Od ustanovení odseku 1a 2 sa nemožno odchyliť dohodou v neprospech obchodného zástupcu.

4. Touto smernicou nie sú dotknuté vnútroštátne právne predpisy členských štátov, ktoré uznávajú právo obchodného zástupcu nahliadnuť do účtovných dokladov zastúpeného.

KAPITOLA IV

Uzatvorenie a ukončenie dohody o obchodnom zastúpení

Článok 13

1. Každá strana má na požiadanie nárok dostať od druhej strany písomný dokument v ktorom sú stanovené podmienky zmluvy o obchodnom zastúpení, včítane následne dohodnutých podmienok. Tohto práva sa nemožno vzdať.

2. Bez ohľadu na odsek 1 môže členský štát ustanoviť, že zmluva o obchodnom zastúpení je neplatná, pokiaľ nie je v písomnej forme.

Článok 14

Zmluva o obchodnom zastúpení na dobu určitú, ktorej plnenie obidvomi stranami pokračuje aj po skončení tejto lehoty sa považuje za zmluvu zmenenú na dohodu na dobu neurčitú.

Článok 15

1. V prípadoch, keď sa zmluva o obchodnom zastúpení uzatvára na dobu neurčitú, môže zmluvu vypovedať ktorákoľvek strana.

2. Výpovedná lehota je jeden mesiac v prvom roku zmluvy, dva mesiace v druhom začatom nasledujúcom roku a tri mesiace v treťom začatom nasledujúcom roku. Zmluvné strany nesmú dohodnúť kratšiu výpovednú lehotu.

3. Členské štáty môžu stanoviť výpovednú lehotu na štyri mesiace pre štvrtý, päť mesiacov pre piaty a šesť mesiacov pre

šiesty nasledujúci rok. Môžu tiež stanoviť, že zmluvné strany nesmú výpovednú lehotu skrátiť.

4. Ak sa zmluvné strany dohodnú na dlhšej výpovednej lehote, ako je stanovená v odseku 2 a 3, výpovedná lehota nesmie byť kratšia pre zastúpeného ako pre obchodného zástupcu.

5. Pokiaľ zmluvné strany nedohodnú inak, koniec výpovednej lehoty sa musí zhodovať s koncom kalendárneho mesiaca.

6. Ustanovenia tohto článku sa budú uplatňovať na zmluvu o obchodnom zastúpení na dobu určitú, ak sa táto dohoda v zmysle článku 14 stala zmluvou na dobu neurčitú s tým, že sa pri výpočte výpovednej lehoty bude brať na zreteľ predchádzajúca zmluva o obchodnom zastúpení na dobu určitú.

Článok 16

Touto smernicou nie je dotknuté uplatňovanie právnych predpisov členských štátov, pokiaľ sa stanovujú, že zmluva o obchodnom zastúpení zanikne okamžite:

- a) pokiaľ niektorá zo zmluvných strán neplní čiastočne alebo celkom svoje povinnosti;
- b) pokiaľ nastanú mimoriadne okolnosti.

Článok 17

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby obchodný zástupca po zániku zmluvy o obchodnom zastúpení dostal náhradu podľa odseku 2 alebo náhradu škody podľa odseku 3.

2. a) Obchodný zástupca má nárok na náhradu do takej miery, do akej:

- priviedol zastúpenému nových zákazníkov alebo podstatne zvýšil finančný objem obchodov s existujúcimi zákazníkmi, a pokiaľ zastúpený má aj naďalej podstatné prínosy z obchodu s týmito zákazníkmi a
- náhrada je primeraná všetkým skutočnostiam, najmä provízií za obchody, ktoré obchodný zástupca stratil. Členské štáty môžu pre tieto prípady zahrnúť uplatňovanie alebo absenciu ustanovení o obmedzení obchodu v zmysle článku 20;

b) výška náhrady nesmie prekročiť čiastku rovnajúcu sa odškodneniu za jeden rok vypočítanú z priemernej ročnej odplaty obchodného zástupcu počas predchádzajúcich piatich rokov a pokiaľ dohoda trvala kratšie ako päť rokov, odškodnenie sa vypočíta ako priemer za toto obdobie;

c) poskytnutie odškodného nebráni obchodnému zástupcovi žiadať náhradu škody.

3. Obchodný zástupca má nárok na náhradu škody, ktorú utrpel v dôsledku svojho vzťahu so zastúpeným.

Tento nárok na náhradu škody sa bude považovať za oprávnený, ak sa ukončenie uskutočnilo za nasledovných okolností:

- odobratie provízie obchodnému zástupcovi, na ktorú by pri správnom výkone dohody o obchodnom zastúpení mal nárok a pritom zastúpený získal značný prospech v súvislosti s činnosťou obchodného zástupcu,
- a/alebo keď obchodný zástupca nemohol amortizovať svoje náklady a výdavky, ktoré vynaložil v súvislosti s výkonom zmluvy o obchodnom zastúpení na radu zastúpeného.

4. Nárok na náhradu podľa odseku 2 alebo náhradu škody podľa odseku 3 taktiež vzniká v prípade smrti obchodného zástupcu.

5. Obchodný zástupca stratí svoj nárok na náhradu podľa odseku 2 a náhradu škody podľa odseku 3, ak počas jedného roka od ukončenia zmluvy neoznámil zastúpenému, že sa chystá takýto nárok uplatniť.

6. Komisia predloží Rade do ôsmich rokov po oznámení tejto smernice správu o uplatňovaní tohto článku a ak to bude potrebné, predloží návrh na zmeny a doplnenia.

Článok 18

Náhrada alebo náhrada škody uvedená v článku 17 sa nevypláti v prípadoch:

- a) keď zastúpený ukončil zmluvu o obchodnom zastúpení z dôvodov nedodržania záväzkov obchodného zástupcu, ktoré je dôvodom na okamžité ukončenie zmluvy o obchodnom zastúpení v zmysle právnych predpisov členského štátu;
- b) keď obchodný zástupca ukončil zmluvu o obchodnom zastúpení, pokiaľ toto ukončenie nie je podložené okolnosťami spôsobenými zastúpeným alebo z dôvodov vysokého veku, nemohúcnosti alebo nemoci obchodného zástupcu, v dôsledku ktorých nie je možné požadovať, aby naďalej vykonával svoju činnosť;
- c) keď obchodný zástupca so súhlasom zastúpeného postúpi svoje práva a povinnosti zo zmluvy o obchodnom zastúpení ďalšej osobe.

Článok 19

Zmluvné strany sa nesmú dohodnúť odchylné od ustanovení článkov 17 a 18 v neprospech obchodného zástupcu pred skončením platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení.

Článok 20

1. Na účely tejto smernice sa dohoda, ktorá obmedzuje činnosť obchodného zástupcu po skončení platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení ďalej označuje ako doložka o obmedzení obchodu.

2. Doložka o obmedzení obchodu platí však iba vtedy, ak:

a) je uzatvorená písomne a

b) vzťahuje sa na geografické územie alebo skupinu zákazníkov zverených obchodnému zástupcovi a na druh tovaru, ktorého sa dohoda o obchodnom zastúpení týkala.

3. Doložka o obmedzení obchodu platí najviac dva roky po skončení platnosti dohody o obchodnom zastúpení.

4. Týmto článkom nie sú dotknuté právne predpisy členských štátov, ktoré ukladajú ďalšie obmedzenia platnosti alebo účinnosti doložky o obmedzení obchodu, alebo ktoré umožňujú súdom znížiť povinnosti zmluvných strán vyplývajúcich z takejto dohody.

KAPITOLA 5

Všeobecné a Záverečné ustanovenia

Článok 21

Žiadne ustanovenie tejto smernice nestanovuje povinnosť členského štátu vyžadovať uverejnenie informácií, ktoré by bolo v rozpore s verejným poriadkom.

Článok 22

1. Členské štáty uvedú do účinnosti právne predpisy potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. januára 1990. Bezodkladne o tom informujú Komisiu. Takéto ustanovenia sa budú uplatňovať najneskôr na zmluvy uzatvorené po nadobudnutí ich účinnosti. Budú sa uplatňovať na platné zmluvy najneskôr od 1. januára 1994.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenia hlavných ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

3. Pre Írsko a Spojené kráľovstvo platí namiesto dátumu 1. január 1990 uvedeného v odseku 1 dátum 1. január 1994.

Pre Taliansko platí namiesto dátumu 1. január 1990 dátum 1. január 1993 v prípade povinností v zmysle článku 17.

Článok 23

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Bruseli 18. decembra 1986

Za Radu

predseda

M. JOPLING